5

10

20

מאמר א'

קרא את המאמר הבא וענה על הפעילויות בגליון המבחן: (38)

1 האם בנות נולדות כך שהן לומדות לקרוא מהר יותר ובנים נולדים כך שהם טובים יותר במֶתֶמְטִיקָה ובמַדַע?

בארצות הברית יצא ספר בשם יימוח וָרוד, מוח כחוליי. חוקרת המוח, דייר ליסה אֶלְיוֹט, כתבה את הספר הזה. בספר היא שואלת את השאלה הזאת ומנסה לענות עליה.

״אין מה לעשות, כמעט מגיל אפס בנות אוהבות בובות ובנים אוהבים מכוניות. אי אפשר לְהִיתְוַוּכֵּחַ עם זה״, אמרה אחת האמהות שהשתתפו במחקר בנושא. אבל מתברר שאפשר לָהִיָּתַוּבֶּחַ.

דייר אליוט דנה בספר בסטיגמה (stigma) שיש הבדלים בין בנים ובנות, אבל היא קובעת שאין הבדל בין מוח של בנים למוח של בנות. היחס של החֶבְּרָה לילדות ולילדים הוא זה שגורם לכך שהבדלים קטנים בין ילדים לילדות הופכים, בגיל הנעורים, להבדלים גדולים. הדרך שהחברה רואה בנים ובנות כשונים ביכולות שלהם, משפיעה על הציפיות של ההורים מהם. הורים מצפים מהבנות שלהם שיהיו טובות בקריאה ומהבנים שלהם שיהיו טובים במקצועות כמו מתמטיקה ומדע. לכן, כאשר הם רואים שילדם מתקשה בקריאה, הם אומרים :"לא נורא, ברור שזה כך, הוא בן".

ייציפיות כאלה של הורים הן נבואות (prophecies) שהופכות למציאותיי, כותבת דייר אליוט. ייאנחנו רואים מה שאנחנו מצפים לראות ואז אנחנו חושבים, בטעות, שבנים ובנות באמת נולדים שונים זה מזה ושההבדלים ביניהם לא משתנים אף פעםיי.

לדעת דייר אליוט הסביבה (ההורים, המורים, החֶבְרָה) היא שגורמת להבדלים האלה. לכן היא מְיַיעֶצֶת להורים להיות מוּדָעים לכך, שאסור להם לחשוב אוטומָטית שיש התנהגות של בנים והתנהגות של בנות.

הורים צריכים להבין שיש להם השפעה על הדרך שילדיהם (בנים ובנות) מתפתחים ועל האישיות שלהם. זה יעזור אם ההורים לא יחשבו בדרך סטריאוטיפית (stereotype) על בנים ועל בנות, כי ילדים מתנהגים ומתפתחים לפי מה שאנחנו חושבים עליהם ומצפים מהם.

(מעובד ומקוצר מתוך מאמר שפורסם בעיתון ״הארץ״ ב - 28 באוקטובר 2009)

10

15

מאמר בי

קרא את המאמר וענה על הפעילויות בגליון המבחן: (22)

- שלושים שנים עברו מאז שהעולים הראשונים מאֶתְיופִּיָה הגיעו לישראל. למרות הזמן הרב שעבר מאז, המצב של מרבית העולים וילדיהם עדיין קשה.
- יימדינת ישראל צריכה להבין שֶמָה שקורה פה הוא לגמרי לא בסדר. משהו כאן יישבוריי וזו האחריות של כולנו לתקן אותויי. המשפטים האלה נאמרו בהַפְּגָנָה שֶבָּה השתתפו עשרות אלפי יהודים מאתיופיה. יידַייִיי, הם אמרו, ייאנחנו רוצים לראות שינוייי.
- הנה כמה נתונים (data) שמלמדים אותנו על בעייה קשה בַּקְליטָה של עולים רבים מאתיופיה: כחצי מהעולים חיים מתחת לְקַוּ העוני, כי קשה להם למצוא עבודה ורובם חיים בשכונות שרוב התושבים בהן עלו מאתיופיה. הציונים של הילדים שלהם בבית הספר נמוכים בהרבה מאלה של התלמידים האחרים וכ 30% מבני הנוער האתיופים יושבים בכלא (prison). להורים האתיופים קשה לתת לילדיהם עזרה כדי להצליח בלימודים וּלְהִשְתַלֵב בחֶבְרָה. הם טוענים שהחברה הישראלית עדיין רואה אותם כשונים בגלל, בין היתר, צבע העור שלהם.
- יש הרבה ישראלים שתומכים בהפגנות של העולים מאתיופיה, וזה מלמד אותנו שֶהַחֶבְרָה הישראלית מוּדַעַת לבעיות שלהם ומבינה שהיא חייבת לטפל בהן. ההפגנות של העולים מאתיופיה וילדיהם צריכות לגרום לשינוי רציני ביחס של הישראלים אליהם. אנחנו צריכים ליצור חברה הוֹמוֹגְנִית, חברה שֶבָּה אנחנו מכבדים ומעריכים כל אדם.

(מעובד ומקוצר מתוך מאמר מאת עדי יפרח, אייר תשעייה, מאי 2015, תל-אביב)

[Source: <https:/i.ytimg.com>]